

Говор замјеника предсједавајућег Дома народа Парламентарне скупштине БиХ Илије Филиповића на Трећој глобалној конференцији парламентарца у борби против корупције (ГОРАС)

Кувајт, 17. новембар 2008.

"Поштовани господине предсједниче,
даме и господо,
цијењене колеге парламентарци

Допустите ми да се најискреније захвалим господину Johnu Williamsu, члану Парламента Канаде и предсједнику ГОРАС-а на упућеном позиву за судјеловање у раду Треће глобалне конференције парламентарца у борби против корупције, као и нашим домаћинима, парламентарцима Националне скупштине Државе Кувајт.

Ова тема, која представља модерно свјетско зло "Прање новца", може се проматрати из више различитих кутова. Прије свега, то је казнено дјело скоро у свакој земљи која има сувремено законодавство.

Друго, то је процес који користе сви криминалци, како би опрали незаконито стечен новац, а као таквога углавном користе и терористичке организације.

Дакле, прање новца продуцира све облике криминала, корупцију и сиву економију. Тако се ствара нестабилно пословно окружење које одвраћа и обесхрабрује инвестиције, и изравно утјече на gospodarство и упркос свему преноси економску моћ са тржишта и владе на криминалце. Зато борба против организованог криминала, корупције и других облика овог озбиљног зла није могућа без учинковитог спрјечавања прања новца.

Управо због разорних посљедица прања новца и тероризма, бројне су се међународне организације укључиле у рјешавање овог питања. На Старом континенту, Вијеће Европе и Еуропска унија, развили су бројне различите методе и рјешења у свези са законима, финансијским прописима и мјерама за provedбу

закона, како би се спријечило прање новца и финансирање тероризма. Ове методе и рјешења представљају међународне стандарде који су обвезујући за сваку земљу која жели постати дијелом сувременог друштва.

Босна и Херцеговина у успоредби са земљама ЕУ и сусједним земљама, почела се бавити спрјечавањем прања новца и финансирања тероризма доста касно. Први закон који регулира ова питања био је ентитетски Закон о спрјечавању прања новца у Федерацији Босне и Херцеговине из 2000. године. Други ентитет унутар БиХ, Република Српска, слиједила је примјер Федерације и донесен је Закон о спрјечавању прања новца 2002.године, док је држава Босна и Херцеговина усвојила исти Закон 2003. године.

Нашу немоћ у Босни и Херцеговини у почецима борбе против прања новца уочило је Вијеће Еуропе, које је навело у свом Извјешћу :”Пред Босном и Херцеговином је још увијек дугачак пут који треба пријећи прије него што се постигне задовољавајућа разина усуглашености са стајалиштима Међународне организације за борбу против прања новца и 8 њезиних Препорука”. Због недостатка одговарајућих законских прописа за спрјечавање прања новца у прошлости, неуређеног тржишта и непостојања државних институција, дјелатност којих је спрјечавање прања новца, Босна и Херцеговина изгубила је значајна порезна средства. Процјењује се да је Босна и Херцеговина изгубила 1.5 милијарди КМ (преко 750 милијуна еура) као резултат постојања различитих облика фиктивних твртки, које су основане с циљем утаје пореза.

Прве активности у свези с овим друштвеним злом на државној разини, у Босни и Херцеговини потакнуо је Уред Високог Представника, објављивањем “Препоруке за спрјечавање прања новца у оквиру БХ банковног сустава”, као и Акцијским планом за спрјечавање прања новца и финансирање тероризма из 2003. године, који је дјеломице имплементиран.

Закон о спрјечавању прања новца Босне и Херцеговине из 2004.године укинуо је ентитетске законе. Овај државни закон у сугласности је с међународним стандардима за спрјечавање прања новца, а оснивање Одјела за финансијске истраге БиХ у оквиру Државне агенције за истраге и заштиту представља корак напријед у овој области.

Навео бих неке конкретне примјере учинка Државне Агенције за истраге :

- У првих девет мјесеци ове године, Одсјек за спрјечавање и истраживање казних дјела прања новца и финансирање терористичких активности, поднио је Тужитељству Босне и Херцеговине 16 извијешћа о почињеним казним дјелима, што је за 33% више у односу на исто раздобље прошле године

- У истом раздобљу, службено је евидентирано преко 66 милијуна конвертибилних марака (један Еур = 2 КМ) или 130% више у односу на успоредно раздобље, причињена је материјална штета већа од 14 милијуна КМ или 103% више, док је противправно стечена имовинска корист за 2,5 милијуна КМ или за 130% више за исто раздобље у 2007. години.

У Босни и Херцеговини су карактеристичне методологије прања новца и углавном потјечу из организираног криминала, корупције, злоупотребе положаја и овлаштења, фалсифицирања службених и других исправа, свих облика пријевара, пореских утаја, упада у компјутерске суставе, обмане при добивању кредита и код финансијског лизинга итд.

Прање новца и финансирање тероризма глобални су проблем и захтијевају најодговорнији приступ бројних институција.

Босна и Херцеговина почела је примијењивати међународне стандарде у борби против прања новца и финансирања тероризма, након што је то постављено као предувјет за преговоре о Споразуму стабилизацији и придруживању са Еуропском унијом.

Сада, након што је Босна и Херцеговина потписала Споразум о стабилизацији и придруживању са Еуропском унијом, ми морамо прије свега због нас самих, прилагодити наше казнено законодавство и у овој области, ојачати државне и институције нижих разина власти – како бисмо могли учинковито сузбијати ово зло и све друге облике криминала и корупције у Босни и Херцеговини." (крај)